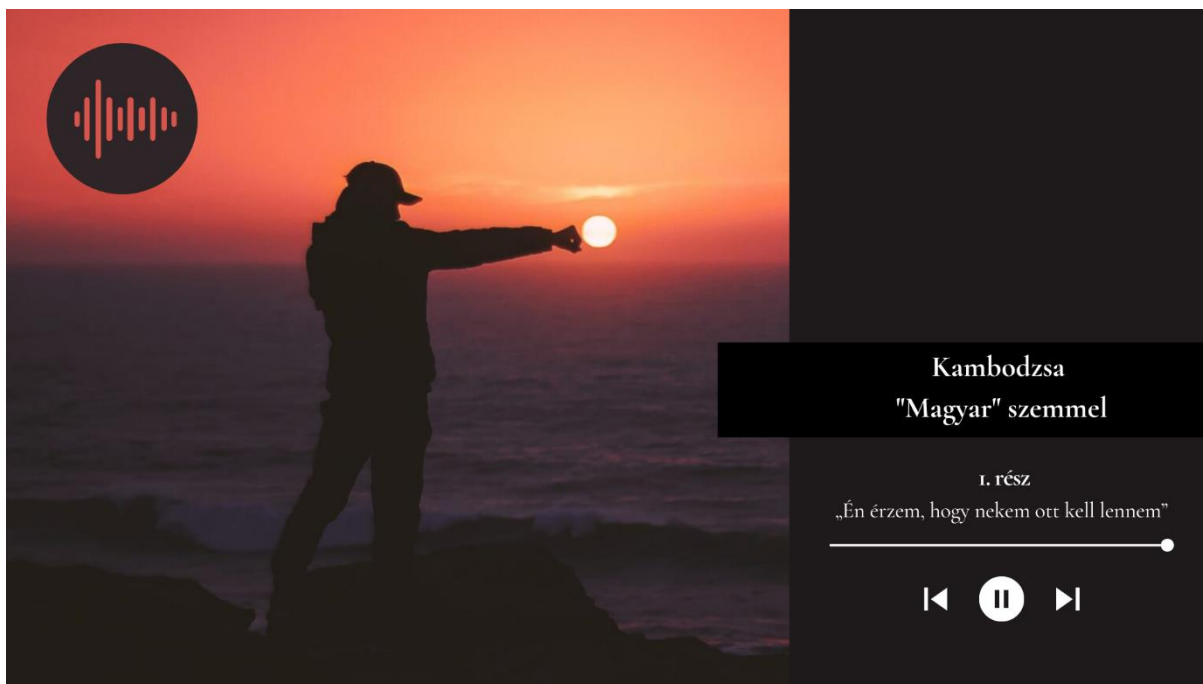

„Én érzem, hogy nekem ott kell lennem” - Kambodzsa „Magyar” szemmel

PODCAST 1. rész

2021. október 3. | Dobrai Csenge

Hogyan kerül egy magyar rendőr Kambodzsába? Miként zajlott le a demokratikus átmenet az ENSZ fennhatósága alatt? Hogyan tért vissza a fiatal demokrácia az autoritarizmushoz? Milyen lesz a Hun Sen utáni Kambodzsa? Hol tart most Kambodzsa a múlt feldolgozásában? A **Kambodzsa „Magyar” szemmel** podcast sorozat egyrészt arra vállalkozik, hogy utána járjon ezeknek a kérdéseknek, másrészt közelebb hozza az olvasókat és a hallgatókat ehhez a különleges, távoli országhoz. Hétről hétre jelentkező adásainkban górcső alá vesszünk egy-egy Kambodzsával foglalkozó témát, legyen az történelmi, kulturális, társadalmi, szociálpszichológiai vagy éppen bel – és külpolitikai vetületű. Segítségemre lesz ebben állandó interjúalanyom Magyar Tamás, nemzetközi biztonság- és védelempolitikai szakértő, akinek az életműve is kirajzolódik a beszélgetések során. Tamás 1993-ban érkezett először Kambodzsába, az ENSZ-misszió tagjaként részt vett az ország demokratizálásában és immár 27 éve él ebben a fantasztikus délkelet-ázsiai országban. Személyes tapasztalatairól könyvet is írt „*Rendőr voltam Kambodzsában – avagy élet és halál Pol Pot országában*” címmel. A podcast sorozat első adásában Tamás személyes életútjába nyerhetünk betekintést a vadászpuska letételétől kezdve egészen az ENSZ egyenruha felvételéig. Tartsanak velünk!

Akkor kezdjük is a beszélgetést. Először a személyes életutadról kérdeznék, azon belül pedig az első kérdésem az lenne hozzád, hogy hogyan indult a karriered az ENSZ-missziónál? Hogyan kerültél oda?

Szervusz Csenge! Nagyon örülök a felkérésednek. Nagy örömmel beszélek neked az életemről, az átélt tapasztalataimról és az eddig eltöltött 27 évről Kambodzsában. Én elég mélyrehatóan foglalkozom ezzel az országgal, az emberek életével és azzal a fejlődéssel, amit végig tudtam követni '93-tól kezdve. Az első kérdésed az volt, hogy hogyan lettem ENSZ-missziós tag, békefenntartó. Ehhez vissza kell menni egészen a rendszerváltásig. Az első szakmám vadász-vadtenyésztő volt. Nagyon korán elkerültem a családtól és 6 éven keresztül a Bakonyban éltem egy vadászházban magányosan, két lovammal, három kutyámmal és három vadászpuskámmal. Én lettem a vadászmester a bodajki, móri, bakonycsérnyei és járdi vadásztársaságoknál. Annak idején egy önálló életet kezdtem el, ami végig kísért aztán a teljes életutamon egészen mostanáig. Tehát hat évig vadásztam, aztán megismertem a feleségemet. Ekkor döntöttem úgy – főleg a feleségem kérésére –, hogy fájó szívvel, de lemondok az első szakmámról.

Mi lett a következő foglalkozásod?

Várpalotán az Országos Mentőszolgálatnál helyezkedtem el. Még a régi fehér Nysa mentőautókkal mentettük az emberéleteket. Ez volt '82-ben. Mentőszakápolóként dolgoztam 1982-től 1990-ig. Sok élményem volt a mentőszolgálat alatt is. Sok embert hoztam vissza az életbe és négy szülésem is volt, amit saját magam vezettem le (kettőt otthon, kettőt pedig mentőautóban).

Ez nagyon sokat segített nekem a későbbi szakmáim során is olyan értelemben, hogy az adott pillanatban szükséges döntéseket hamar meg tudtam hozni. Ez végig kísért az egész életemen. Utána mindig olyan szakmában dolgoztam, ami megkövetelte ezt a hirtelen döntésképeséget és mérlegelést.

Miért cserélted le a mentős ruhát rendőr egyenruhára?

A rendszerváltáskor döntöttem úgy, hogy változtatok, mert nagyon kevés volt a fizetésem és két gyereket neveltünk akkor már a feleségemmel, ami nagy felelősséggel járt. Elvégeztem egy testőrképző tanfolyamot, melynek a szakmai gyakorlata során közelebbről megismertem a rendőrségi munkát és a helyszíneléseket, valamint a különböző szakértői feladatokat is, hiszen a testőröknek mindenhez érteniük kell. Leginkább a bűnügyi helyszínelés tetszett. Akkor még nem volt a tv-ben a CSI vagy az NCIS, de pont ugyanezt csináltuk magyar módra Veszprém megyében és Várpalotán.

Később a megyei kapitányság bűnügyi szakértői osztályának a vezetője felajánlotta nekem, hogy menjek át hozzájuk bűnügyi helyszínelőnek. Döntöttem, rendőr akartam lenni. Ezután állományba helyeztek és másfél hónapot töltöttem a rendőrkapitányságon. Egy gyors talpalón elvégeztem a bűnügyi helyszínelő munkát. Rögtön bedobtak a mélyvízbe. Úgy éltem, hogy az oldalamon volt a rádió adóvevő, bármikor hívhattak. Ha forró nyomon voltunk, akkor volt olyan, hogy három napig haza se tudtunk menni. Itt már a rendszerváltásról beszélünk, amikor nagyon sok bűncselekmény volt a körzetünkben és emiatt folyamatosan helyszínelünk. Dolgoztunk éjjel-nappal. Én addig mentem, amíg el nem kaptam a zshiványokat. A vérebben bűnüldöző vér folyt már akkor is. Ennélfogva el akartak küldeni rendőr szakközépiskolába Csupakra, ami után tovább mehettem volna a Rendőrtiszti Főiskolára.

Mikor jött képbe az ENSZ-misszió lehetősége? Mi motivált a jelentkezésedben és mik voltak a felvételed követelményei?

'92-ben kaptunk egy körlevelet az Országos Rendőrfőkapitányság személyzeti főosztályáról, miszerint lehet jelentkezni a kambodzsai ENSZ-misszióba. A magyar rendőrök még soha nem voltak külföldi békefenntartó misszióban, csak katonák szakértőként. Addig nem is nagyon tudtam Kambodzsáról. Az hol van? Aztán bementem a könyvtárba és kivettem minden ezzel kapcsolatos könyvet, melyek nagy hatással voltak rám.

Végül beadtam a jelentkezésemet, de a feltételek között szerepelt többek között az öt éves rendőri múlt, a szakközépiskolai végzettség, az alapszintű angol nyelvtudás és a fizikai erőnlét is.

Nekem viszont maximum két és fél év rendőri tapasztalatom volt, végzettségem és nyelvtudásom nem volt, csupán fizikai erőnlétem. Ennek ellenére megpróbáltam, de rögtön kiszűrték, hogy én nem vagyok a csapatba való és visszautasítottak. Szomorú és csalódott voltam emiatt.

Az ENSZ száz magyar rendőrt kért a magyar államtól. A száz magyar rendőri kontingens magába foglalt rendőröket, katonákat és határőröket, ezenkívül külügyi attasékat és hírszerzőket is. A rendőröket ránézésre válogatták össze, de nem beszéltek angolul, ami komoly problémát jelentett.

Nem tudták hogyan kellene kommunikálni a 117 országból érkező ENSZ alkalmazottal, még a telefonhívásokra se tudtak válaszolni. Emiatt olykor azt hitték, hogy megtámadták a kollégát a vörös khmerek és elindították a kommandósokat feléjük. Végül kiderült, hogy semmi gond nincs. Ezekből mind riport született, ami ment a magyar és az ENSZ vezetés felé is. Aki összegyűjtötte a rossz

pontokat, azt haza küldték. Nagyjából 25 embert küldtek el a nyelvtudás hiánya, halálos közúti baleset okozása, gépjármű összetörése, alkoholizmus, poszttraumás szindróma és utasítás megtagadása miatt. Ezeket az embereket pótolni kellett.

1992 októberében jött az újabb körlevél, melynek értelmében újra lehet jelentkezni az ENSZ-misszióba Kambodzsába. Rögtön szóltak nekem is és felcsillant a szemem. Már három éve rendőr voltam, de még mindig nem beszéltem angolul. Több mint ezren jelentkeztek, én is elküldtem újra a jelentkezési lapomat. A kapitányom jól leszidott, hogy továbbra sincs nyelvtudásom, nincs meg a végzettségem, le fogom égetni őt.

Mondtam neki, hogy én nagyon szeretnék kimenni. Én érzem, hogy nekem ott kell lenni.

Nem írta alá a papírjaimat, de az ORFK személyügyi főigazgatója segített nekem. Láttam, hogy az erőnlétem és a kitartásom meg van, de nem beszélek angolul továbbra sem. Felajánlotta, hogy ha a jelentkezés határidejéig leteszem az angol alapfokú nyelvvizsgát, akkor mehetek. Vállaltam, de csak három hónapom volt megtanulni az angolt. A feleségemnek nem mertem elmondani, hogy újra jelentkeztem. Eljött az angol nyelvvizsga napja és elkezdtem magamról beszélni: Kambodzsába szeretnék menni, ehhez kell nekem az angol A1-es nyelvvizsga. Aznap volt a leadási határidő is. Megkaptam a papírt és mentem Budapestre. Az alezredes elismerte a kitartásomat és betett engem abba a csoportba, amiből kiválasztották a végső kiutazókat.

Haza mentem és elmondtam ezt a feleségemnek, aki megrökönyödött, de örült is neki. Tudtuk, hogy ez nagy változás lesz az életünkben, sokkal több lesz a keresetem. Szerettem volna változtatni a családnak jövőjén, új lakásba költözni, egy új autót venni.

Hogyan zajlott a kiválasztás folyamata?

Két hétre felrendeltek Fótra a kiképzésre. Már az első naptól csak angolul lehetett beszélni egymáshoz, minden tréning angolul folyt. Mindez azt szolgálta, hogy alkalmasak legyünk a kinti misszió elvégzésére. Nagyon izgalmas volt: bombakeresés, bomba hatástalanítása, közelharc, térképészet...ezt mind megtanultuk. A kiképzőink már megszerezték azt a tapasztalatot Kambodzsában, ami alapján tudták, hogy mire kell odafigyelni egy ilyen ENSZ-misszió során. Ez alapján képezték ki minket. Az utolsó napra haza utazott a későbbi kontingens parancsnokom, hogy ő válassza ki az új rendőröket a pszichológusok, orvosok, közelharc - és lökiképzők beszámolóí alapján, amiből a parancsnok tudhatta, hogy kit milyen pozícióba lenne érdemes betenni.

Ekkor közölték velünk azt is, hogy Kambodzsában háború van, a vörös khmerek pedig meg akarják hiúsítani a kambodzsai választásokat. Elmondták, hogy irtják a helyieket és az ENSZ embereit is. Megtámadtak egy olyan falut, ahol magyar rendőrök szolgáltak és a helyieknek volt köszönhető az, hogy ezek a rendőrök életben maradtak. Sok helyit megölték a vörös khmerek és a magyarokat is üldözték. A dzsungelbe menekítettek el két magyar srácot előlük.

Megfogalmazódott bennem a kérdés: de akkor én miért vagyok itt? Van két gyerekem, egy szép családom és mégis elmegyek egy háborúba? Azt hittem, hogy ott van a szép tengerpart, a majmok az utcán, a banán a fán és minden happy. Erre menjek a háborúba, ahol lelőhetnek és meghalhatok? Mindenki lehajtott fejjel várta az eredményt.

Ez úgy zajlott le, hogy akinek kimondták a nevét, annak fel kellett állnia és megerősíteni azt, hogy vállalja a missziót és saját felelősségére megy ki Kambodzsába. Ezután alá kellett írni egy csomó papírt. Mi a magyar államot és rendőrséget képviseltük, de az ENSZ által fizetett zsoldosokként senki se vállalta értünk a felelősséget.

Végig szaladt előttem minden: a régi életem, a jelenem és a jövőm. Eszembe jutott, hogy ezzel mit kockáztatok: az életemet más emberekért, holott itt van a családom. Aztán arra gondoltam, hogy kaptam egy lehetőséget, itt állok a cél előtt, leküzdöttem az akadályokat és már nem visszakoehatok.

Elkezdtek olvasni a névsort és aztán kimondták az én nevemet is. Felálltam és kimondtam: igen, vállalom! Ezután átvettük az ENSZ felszerelésünket, aláírtam mindent, majd haza vittek. A feleségem, amikor meglátott a málhazsákkal, elsírta magát. Én pedig mondtam neki, hogy sikerült.

Én örömet éreztem a szívemben, ő pedig bánatot. Arról nem beszéltem, hogy kint ölik a magyarokat, mert akkor ki se engedett volna.

Felöltöztem az ENSZ egyenruhába. Ilyet még nem láttak Várpalotán a kis bányászvárosban, hogy egy ENSZ rendőr megjelenik az utcán. Bementem a rendőrkapitányságra a főnökömhöz, aki köpni nyelni nem tudott: csak nem sikerült? Mondtam neki, hogy sikerült és március 3-án utazunk Kambodzsába az ENSZ-misszióba. Ezután felállt: Tamás én tudtam, hogy te ilyen fura figura vagy.

Önök a **Kambodzsa „Magyar” szemmel** podcast sorozat első adásának az írott változatát olvashatták. Ezúton is köszönöm Tamásnak a lehetőséget a beszélgetésre, az olvasóknak pedig a megtisztelő figyelmet. **Mindenkit várunk vissza a második adásra**, mely során visszautazunk az időben egészen a '90-es évekig a Kambodzsában lezajló ENSZ misszió, demokratikus átmenet és rendszerváltás időszakáig. Tartsanak velünk akkor is.

A podcast adásban elhangzó zeneszámok:

រាំរង់គង់តែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ: ច្រៀងដោយ Master Kong Nay & Ouch Savy - <https://tinyurl.hu/rUVZ/>

វិប្បដិសារី: Cartoon Band Khmer rock - <https://tinyurl.hu/trq9/>

Pan Ron - Wedding Day (Khmer rock n roll) - <https://tinyurl.hu/G4Z0/>

Nektar - New day dawning - <https://tinyurl.hu/7mZA/>

Tamás „*Rendőrvoltam Kambodzsában – avagy élet és halál Pol Pot országában*” c. könyve elérhető [itt!](#)

Tamás YouTube-csatornája elérhető [itt!](#)

Tamás Facebook-os blogja elérhető [itt!](#)

Kapcsolat: kambodkaszt@gmail.com